

FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: DİCLE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

A RESEARCH ON DETERMINING FINANCIAL LITERACY LEVELS: THE CASE OF
DICLE UNIVERSITY

Muhammed Fatih YÜRÜK*

Öz

Finansal okuryazarlık 2008 küresel ekonomik kriz sonrasında uluslararası literatüre girmiş ve günümüz dünyasında önemini artıran bir kavramdır. Bireylerin yaşam kalitesini artırabilmeleri için finansal bilgiye sahip olmaları gerekmektedir. Karmaşıklaşan finans dünyasında çok kriterli seçenekler arasından doğruyu seçmek önemli bir durumdur. Doğru kararı verebilmek için finansal okuryazarlık düzeyinin yeterli olması gerekmektedir. Özellikle üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyesinin yüksek olması ülkenin de ekonomik anlamda güçlü olmasına katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada da Dicle Üniversitesi öğrencileri üzerinde finansal okuryazarlık seviyesi ölçülmeye çalışılmıştır. Dicle üniversitesi bünyesinde bulunan toplam 13 fakülte ve yüksekokulun 708 öğrencisine anket uygulanmıştır. Kadın ve erkek öğrencilerin genel başarı puanları karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre finansal okuryazarlık düzeylerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelime: Finansal Okuryazarlık, Finans, Davranışsal Finans, Ekonomi

Jel Kod: G02, C01, C59, G40, G53

Abstract

Financial literacy is a concept that entered the international literature after the 2008 global economic crisis and has increased in importance in today's world. Individuals need to have financial knowledge to improve their quality of life. In the complex financial world, it is important to choose the right one among the multi-criteria options. To make the right decision, the level of financial literacy should be sufficient. The high level of financial literacy among university students will contribute to the country's economic strength. In this study, the level of financial literacy of Dicle University students was measured. A questionnaire was applied to 708 students from 13 faculties and schools at Dicle University. When the general achievement scores of female and male students were compared, it was determined that the financial literacy levels of male students were higher than those of female students.

Keywords: Financial Literacy, Finance, Behavioral Finance, Economy.

Jel Code: G02, C01, C59, G40, G53

* Dr. Öğretim Üyesi, Dicle Üniversitesi, Sivil Havacılık Yüksekokulu, Havacılık Yönetimi Bölümü,
mfyuruk@hotmail.com, 0000-0001-7429-2278

GİRİŞ

Finansal okuryazarlık 2008’de oluşan küresel kriz sonrasında uluslararası literatüre giren bir kavram olmuştur. Bu kavram krizlerde ve kriz sonrasında bireylerin finansal güvenliğini tehlikeye düşüren hadiselerle karşı bir direnç kazanabilmesi açısından oldukça önem taşımaktadır. Ekonomik krizlerde ve özellikle 2008 küresel ekonomik kriz ile birlikte finansal sıkıntıya düşen, aşırı borçlanan ve yetersiz sayılabilecek emeklilik planlarına sahip bireylerin yaşadığı sosyo-ekonomik sorunlar nedeniyle ülke idarecileri finansal okuryazarlık kavramına oldukça önem vermişlerdir (Fikret vd., 2014). Finansal okuryazarlığın evrensel bir tanımı olmamakla birlikte literatürde genel olarak finansal okuryazarlık bir bireyin kendisine sunulan finansal hizmetler ve ürünler hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olup bu hizmetleri veya ürünleri doğru kararlar alarak kullanabilmesi olarak tanımlanmaktadır. Birçok çalışmada finansal okuryazarlığın tanımının birbirine çok benzediği görülmektedir (Yücel ve Çiftçi, 2018). Araştırmacılar, düşük finansal okuryazarlık seviyesi için birçok neden belirtse de finansal okuryazarlığın gerçek anlamda ne ifade ettiğini, bir kişinin finansal okuryazar olduğu hakkında nasıl çıkarımda bulunulacağı nasıl ölçüleceği ve ölçüm derecelerinin nasıl olacağı hakkında ikna edici bir fikir birliğine varamamışlardır. Araştırmacılar ortak bir fikir birliğine varana kadar bu boşluk devam edecektir (Remund, 2010).

Finansal okuryazarlık konusu ülkelerin yöneticileri, siyasetçileri, eğitimcileri, bankacıları ve finans otoriteleri gibi birçok kesim tarafından sıkça gündeme getirilmektedir. Teknolojik gelişmelerle birlikte karmaşıklaşan finans dünyası ile karşı karşıya kalan toplumun finansal bilgi düzeylerinin düşük olması konu ile ilgili yetkilileri arayış içine sürüklemektedir. Çok seçenekler arasından karar vermek sıradan insanı zorlayan bir husustur. Konu finans olunca karar vermek oldukça güç hatta içinden çıkılmaz bir hal alabilmektedir (Kılıç vd., 2015). Finansal okuryazarlık bilişim teknolojilerinin hızla büyüdüğü günümüz dünyasında insanların ekonomik olarak rahat edebilmesi için önemli bir yer almaktadır. Finansal okuryazarlık düzeyinin artması bireysel olarak yaşam kalitesinin artmasını sağlamasının yanında toplumsal güç oluşturup ülkenin de ekonomik anlamda güçlenmesini sağlayacaktır. Finansal terim, kavramlara aşina olmak kişisel yatırımların daha sağlam olmasına, parayı yönetme kabiliyetinin artmasına ve bilişsel düşünce düzeyinin artmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin artması ile birlikte daha fazla bilgi talep edilecektir bu durum piyasaya şeffaflık kazandırabilecektir (Karadeniz vd., 2019).

Finansal okuryazarlık kavramı önemini günden güne artırmaktadır. Bu kavramın toplumdaki karşılığını tespit edip ona göre uygun eğitim programlarının düzenlenmesi gerekliliktir. Eğitim

programlarının içeriği, amacı ve hedef kitleye uygun olursa başarı oranı artacaktır (Temizel ve Bayram, 2011). Eğer finansal okuryazarlığı artıracak eğitimler verilmez ise toplumun fertleri finansal bilgi düzeylerindeki eksiklik nedeniyle finansal ürün ve hizmetleri kullanmada yetersiz kalabilecekleri gibi bu finansal ürünlerin kendi hayatlarına sağlayacağı olumlu katkıyı da bilemeyeceklerdir. Finansal ürünleri kullanmadaki isteksizlik ülkelerin finansal piyasa yapısının gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecektir (Er ve Çetintaş, 2018).

Son derece önemli ve güncel bir konu olan finansal okuryazarlık ile ilgili birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Çalışmalar incelendiğinde Diyarbakır ili için yapılan çalışmaların çok az olduğu belirlenmiştir. Yılmaz ve Tunce (2017) Dicle Üniversitesi İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini ölçmek, davranış ve tutumlarının finansal okuryazarlık ile ilişkisini ortaya koymak amacıyla çalışma yapmıştır. Diğer bir çalışmada ise Dicle ve Kayacı (2021) Dicle Üniversitesi'nde görevli akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi amacıyla çalışma yapmışlardır. Literatürde Dicle üniversitesi öğrencilerine yönelik yapılan çalışma sadece İİBF öğrencilerini kapsadığı görülmektedir. Dicle Üniversitesi öğrencilerinin geneline uygulanmış, geniş kapsamlı bir çalışma olamaması bu çalışmanın yapılma nedenini oluşturmaktadır. Bu çalışmada 13 fakülte/yüksekokul öğrencilerinin finansal okuryazarlığı ölçülmüştür. Dicle Üniversitesi öğrencilerine uygulanan geniş kapsamlı bir çalışmanın literatüre katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışma sonucunu dikkate alan yöneticilerin, finansal okuryazarlık alanında yetersiz olan fakülte/yüksekokullara gerekli ilginin gösterilmesi ile mezuniyet sonrası finansal okuryazarlığı yüksek bireylerin iş ve sosyal hayata atılmasını sağlayacaktır.

1. Literatür

Literatür taraması yapıldığında finansal okuryazarlığın ölçümü ile ilgili yerli ve yabancı birçok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Finansal okuryazarlığın güncel bir konu olması ve gün geçtikçe finans alanında artan yatırım enstrümanları ile bu konu daha önemli hale gelmekte ve yapılan çalışmaların sayısının arttığı görülmektedir. Bu bölümde literatürde finansal okuryazarlık ile ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Chen ve Volpe (1998) çalışmalarında üniversite öğrencilerine anket uygulayarak finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmeye çalışmışlardır. Katılımcılar kendilerine sorulan soruların %53'ünü doğru cevapladığı görülmüştür. İşletme dışı bölümlerin, kadınların, alt sınıftaki öğrencilerin, 30 yaş altı öğrencilerin finansal bilgi seviyeleri daha düşük çıkmıştır. Daha az bilgili öğrenciler yanlış fikirlere sahip olma ve yanlış kararlar alma eğiliminde olma

ihtimallerinin daha fazla olabileceği çalışmada belirtilmiştir. Çalışmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin kişisel finans konusunda bilgili olmadığı sonucuna varılmıştır.

Jorgensen ve Savla (2010) finansal okuryazarlık konusunda yaptıkları çalışmalarında, ebeveynlerin genç yetişkinler üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Üniversite öğrencilerine uygulanan anket çalışmasının sonucuna göre ebeveynlerin gençler üzerinde finansal bilgi anlamında bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Klapper vd. (2012) anket çalışması ile finansal okuryazarlık düzeyini ölçmeye çalışmışlardır. Ankette finansal okuryazarlık, tüketici borçlanması (resmi ve gayri resmi) ve harcama davranışı ile ilgili sorular sorulmuştur. Çalışma, finansal okuryazarlığın artmasının finansal ürünlerin kullanımı ve finansal planlama üzerindeki sonuçlarını incelemektedir. Rusya'da tüketici borçlanmasının hızla artmasına rağmen, ankete katılanların sadece yüzde 41'i faiz bileşiminin nasıl işlediğini anlamış ve sadece yüzde 46'sı enflasyonla ilgili basit bir soruya cevap verebilmiştir. Finansal okuryazarlık, finansal piyasalara katılımı pozitif, kayıt dışı borçlanma kaynaklarının kullanımıyla ise negatif ilişkilidir. Yazar çalışma sonucunda finansal okuryazarlık oranı daha yüksek olan bireylerin ay sonunda daha fazla harcanmamış gelire ve daha yüksek harcama kapasitesine sahip olduğunu bildirme olasılığı önemli ölçüde daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Xu ve Zia (2012) finansal okuryazarlık alanında yapılan çalışmaları baz alarak değerlendirme yapmıştır. Yazarlar finansal okuryazarlık programlarının, dünya çapında finansal politika reformlarının önemli bir parçası haline geldiğini vurgulamışlardır. Fakat tam olarak ne olduğu ve etkinliği hakkında konusunda birçok soru işareti olduğunu belirtmişlerdir. Yazarlar çalışmalarında, finansal okuryazarlıkla ilgili faktörleri, mevcut ve gelecekteki araştırmaları özetlemektedir. Yazarlar, bu hızla büyüyen bu araştırma alanı için ileriye dönük politika tavsiyeleri ve pratik öneriler sunmaktadır.

Bay vd. (2014) çalışmalarında finansal okuryazarlığın nasıl tanımlandığını, sorunsallaştırıldığını ve operasyonel hale getirildiğini araştırmışlardır. Çalışmanın arka planında, finansal okuryazarlık hareketinin toplumun finansallaşması ile el ele gittiği fikri yatmaktadır. Yazarlar çalışmalarında okuryazarlık araştırmalarında son zamanlarda ortaya çıkan, Yeni Okuryazarlık çalışmalarından ve okuryazarlığın otonom ve ideolojik tanımları arasındaki ayırmadan yararlanmaktadır. Daha önceki çalışmaların aksine, bu makale finansal okuryazarlığın sadece araştırmacıların toplumdaki marjinal aktörler arasında eksik bulabileceği bir karakter özelliğine atıfta bulunmadığını göstermektedir.

Sezer ve Demir (2015) finansal okuryazarlık ile ilgili çalışmalarını yatırımcılar üzerinde incelemişlerdir. Yatırımcıların finansal okuryazarlık ve bilişsel yetenek düzeylerini saptamak istemişlerdir. Ayrıca finansal okuryazarlık ve bilişsel yetenek düzeyleri ile psikolojik yanlısamlar arasındaki ilişkiyi anket uygulayarak belirlemeye çalışmışlardır. Yazarlar çalışma sonucunda bilişsel yetenek ve finansal okuryazarlık düzeylerini Amerika, Almanya ve Hollanda'daki benzer araştırmalar ile karşılaştırdıklarında oldukça düşük düzeyde olduğunu görmüşlerdir.

Öztürk ve Demir (2015) eğitim camiasındaki akademisyenler üzerinde finansal okuryazarlık ile ilgili bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi akademisyenleri üzerinde anket yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yanında para yönetimi, finansal davranışları ve finansal tutumları araştırma çerçevesinde incelenmiştir. Yazarlar Süleyman Demirel Üniversitesinin akademik personelinin finansal eğitime ihtiyacı olduğu sonucuna varmışlardır.

Chaulagain (2015) çalışmasında, finansal okuryazarlığın finansal davranışa ve dolayısıyla bireylerin finansal refahına nasıl katkıda bulunduğu odaklanmıştır. Bunun için makale, finansal bilgi ve becerinin finansal davranışa aktarım mekanizmasını bir çerçeve üzerinden sunmaktadır. Çalışma, finansal davranış değerlendirme kriterlerinin uygunluğunu ortaya koymakta ve ayrıca finansal eğitim çalışmalarının finansal davranışa nasıl katkıda bulunduğu dair bir çerçeve sunmaktadır.

Baysa ve Karaca (2016) Tokat'ta banka müşterilerini bireysel, ticari ve tarımsal olarak üç gruba ayırmışlardır. Daha sonra finansal okuryazarlık düzeylerini ve hangi grubun daha finansal okuryazar olduğunu incelemiştir. Çalışma sonucunda tüm grup banka müşterilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğunu belirtmişlerdir. Tarım grubundaki banka müşterilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin en düşük olduğu, ticari gruptaki müşterilerin ise finansal okuryazarlık düzeylerinin en yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Çalışmaya katılanların banka müşterileri olmalarına rağmen finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük çıkması başka bir sorunu işaret etmektedir.

Yardımcıoğlu ve Yörük (2016) Kahramanmaraş'ta çalışan bireylerin finansal farkındalık ile finansal okuryazarlık durumları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. 324 kişi üzerinde tesadüfi örnekleme yoluyla uygulanan araştırmanın temeli elde edilen verilerin raporlanması ve analizine dayanmaktadır. Analiz sonuçları, finansal farkındalık ile finansal okuryazarlık arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bulgular, çalışanların finansal farkındalıkları arttıkça finansal okuryazarlıklarının da arttığı yönündedir.

Bu nedenle, çalışanların finansal farkındalık ve okuryazarlık seviyelerinin artırılması için finansal eğitimin önemli bir rolü olduğu sonucuna varılmıştır.

Güler ve Tunahan (2017) Sakarya ili hane halkının finansal tüketici olan grubunun finansal okuryazarlık seviyesini ölçerken aynı zamanda demografik özelliklerin finansal okuryazarlık düzeyi ile arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Çalışma sonucunda hane halkının büyük bir çoğunluğunun finansal okuryazarlık seviyesi düşük çıkmıştır ve tasarruf davranışı üzerinde finansal okuryazarlığın etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Boisclair vd. (2017) Kanadalıların finansal okuryazarlık düzeylerini ve finansal okuryazarlığın emeklilik planlamasıyla ilişkisini araştırmak üzere Kanada'da finansal okuryazarlık ve emeklilik planlamasına ilişkin uluslararası karşılaştırılabilir anket bulgularından yararlanmışlardır. Ankete katılanların %42'si faiz bileşimi, enflasyon ve risk çeşitlendirme bilgisini ölçen üç basit soruyu doğru yanıtlamışlardır. Yazarlar, çıkan sonuçların diğer ülkelerden elde edilen kanıtlarla tutarlı olduğunu ve Kanadalıların Amerikalılara kıyasla nispeten iyi performans gösterdiğini, Almanya gibi diğer ülkelerdeki bireylerden daha kötü performans gösterdiğini belirtmişlerdir.

Aksoylu vd. (2017) Yazarlar, bireylerin finansal okuryazarlık düzeyleri ve demografik özellikleri arasında bir ilişki olup olmadığı araştırmak için Kayseri ilinde 400 bireye yüz yüze anket uygulamışlardır. Sonuçlar incelendiğinde, bireylerin bazı temel finansal konular hakkında bilgi sahibi olsalar da yeterli düzeyde finansal okuryazarlık düzeylerine sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, bireylerin finansal okuryazarlıkları ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu da gözlenmiştir. Bu nedenle, çalışmanın sonucunda bireylere finansal eğitim verilmesi gibi tedbirler alınarak Kayseri ilinde yaşayan bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin artırılması gerektiği önerilmiştir.

Bayrakdaroğlu ve Bilge (2018) çalışmalarında finansal okuryazarlık düzeyleri ile finansal eğitimleri arasındaki ilişkiyi inceleyerek, yatırımlarda eğitimin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Aynı zamanda, finansal okuryazarlık ve finansal eğitim düzeyleri demografik özelliklere göre farklılaşan kadınlarda test edilmiştir. Araştırma sonuçları, kadınlarda finansal eğitimin finansal okuryazarlık düzeyini artırdığını göstermektedir. Farklı finansal okuryazarlık ve finansal eğitim düzeylerine sahip kadınların demografik özellikleri (yaş ve mezuniyet derecesi) bakımından farklılıklar olduğu da tespit edilmiştir. Son olarak, kadınların para ve bütçe yönetimi ile emeklilik planlaması gibi konularda eğitim almayı istedikleri belirlenmiştir.

Durmuşkaya ve Kavas (2018) çalışmalarında, 415 akademisyene temel ve gelişmiş finansal okuryazarlık düzeylerini ölçen anket soruları yöneltilmişlerdir. Türkiye'deki akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmeyi amaçlamışlardır. Sonuçlar erkek akademisyenlerin kadınlardan, sosyal bilimler alanında çalışan akademisyenlerin sağlık bilimlerinde çalışanlardan, lisansüstü mezunu olan akademisyenlerin lisans mezunu olanlardan, öğretim görevlisi ve öğretim üyesi olan akademisyenlerin araştırma görevlisi olanlardan finansal açıdan daha okuryazar olduğunu göstermektedir. Araştırmada ayrıca, akademisyenlerin yaşları arttıkça finansal okuryazarlık düzeylerinin arttığı sonucuna da ulaşılmıştır. Bu da göstermektedir ki yaşın artmasıyla birlikte finansal okuryazarlık düzeyi artış göstermektedir.

Contuk (2018) üniversitede verilen finans derslerinin öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerine etkilerini araştırmaya çalışmıştır. Bu amaçla daha fazla finans dersleri gören Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin temel düzeyde finans bilgisine sahip olduğu ortaya çıkarken ileri düzey finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük çıktığı belirtilmiştir. İşletme öğrencilerinin müfredatında finans derslerinin olmasına rağmen ileri finans okuryazarlığın düşük çıkması eğitim sistemindeki sorunlardan kaynaklanabilmektedir.

Kocabıyık ve Teker (2018) üniversite öğrencilerinin okuryazarlık durumları belirlemeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmiştir. Yazarlar Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerine anket uygulayarak durumu analiz etmişlerdir. Çalışma sonucunda cinsiyete göre farklılıklar bulunmuştur. Annelerin eğitim durumu ile finansal okuryazarlık düzeyi arasında bir ilişki bulunamamıştır. Üniversitede okuyan öğrencilerin okudukları programa göre ilişkinin incelenmesinde İktisadi ve İdari Bilimler programlarında okuyan öğrencilerin diğer programlarda okuyan öğrencilere göre daha başarılı bulunmuştur. İktisadi İdari Bilimlerde okuyan öğrencilerin daha fazla finans ve muhasebe dersleri ile muhatap olmalarından dolayı finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması muhtemeldir.

Durmuşkaya ve Kavas (2018) çalışmalarında Türkiye'deki akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmüşlerdir. Çalışma sonucunda yazarlar sosyal bilimler alanında çalışan akademisyenlerin diğer alanlarda çalışan akademisyenlerden daha yüksek finansal okuryazarlık düzeyine sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Yazarlar akademisyenleri eğitim düzeylerine göre ayırmış ve finansal okuryazarlık seviyelerine göre ilişkisini araştırmışlardır. Eğitim düzeyi arttıkça finansal okuryazarlık seviyesinin de arttığını belirtmişlerdir.

Kutukız ve Özden (2018) diğer çalışmalardan farklı olarak Muğla ili Milas ilçesindeki kadın girişimcilerin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda kadın girişimcilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin oldukça düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yazarlar finansal okuryazarlık seviyesi düşük olan kadın girişimcilere finans eğitimlerinin verilmesi gerektiğini saptamışlardır.

Yiğitbaş vd. (2020) çalışmalarını ortaokul öğrencileri üzerinde yapmışlardır. Yazarlar finansal eğitimi verilen öğrencilerin değişimini incelemiştir. Öğrencilere finansal eğitimi verilmeden önce ve eğitim verildikten sonra anket uygulanmış finansal okuryazarlık seviyelerindeki değişim analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda finansal eğitim verildikten sonra ortaokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinde olumlu bir artış gözlemlenmiştir.

Yılmaz ve Aslan (2020) diğer birçok çalışmada olduğu gibi öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmeye yönelik bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Finans derslerinin daha fazla işlendiği Siirt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini ölçmüşlerdir. Ayrıca demografik özellikler açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığını da araştırmışlardır. Çalışma sonucunda Siirt Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin orta seviyede olduğu belirtilmiştir. Demografik özellikler bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Diğer birçok çalışmada olduğu gibi finans dersleri ile daha fazla muhatap olan iktisadi idari bilimler fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin ileri düzeye ulaşamaması ayrıca araştırılması gereken bir konudur.

Engels vd. (2020) çalışmasında finansal açıdan daha bilgili bireylerin finansal yatırımlarında dolandırıcılığı tespit etme eğiliminin daha yüksek olup olmadığını ortaya koymaya çalışmıştır. Yazar çalışmasında dolandırıcılık taktiklerinin giderek daha karmaşık hale geldiğini ve dolandırıcılığı tespit etmek için gerekli gelişmişlik derecesini sağlayan şeyin temel para yönetimi becerilerinden ziyade daha fazla finansal bilgi olduğunu belirtmiştir. Çalışma, tüketici eğitim programlarının para yönetimi becerilerini geliştirmenin ötesine geçmesi ve dolandırıcılıkla mücadele için gerekli ileri finansal bilgileri sağlaması için politika çıkarımları yapmaktadır.

Sönmez ve Kılıç (2020) çalışmalarında öğrencilerin finansal okuryazarlık, finansal bilgi ve finansal tutum ile ilgili davranışlarını araştırmışlardır. Yazarlar öğrencilerin demografik özelliklerini frekans dağılımlarıyla belirlemeye çalışmışlardır. Ki-kare analiziyle demografik özellikler ile finansal okuryazarlık başarı durumları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışma sonucunda, finansal okuryazarlık başarısı ile yaş ve cinsiyet dışındaki demografik özellikler

arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak, finansal okuryazarlık başarısı ile diğer tüm demografik özellikler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin çoğu ya orta düzeyde ya da yüksek düzeyde finansal okuryazar olup, yüksek düzeyde finansal okuryazar olanlar tüm katılımcıların yaklaşık %45,5'ini oluşturmaktadır. Bu veriler, Kastamonu Üniversitesi'ndeki Bankacılık ve Finans öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin nispeten yüksek olduğunu göstermektedir. Ayrıca, çalışmada finansal bilgi, finansal tutumlar ve finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, öğrenciler arasında finansal bilgi ve olumlu finansal tutumların teşvik edilmesinin finansal okuryazarlıklarının geliştirilmesine yardımcı olabileceğini göstermektedir.

Gerth vd. (2021) çalışmalarında demografik faktörleri kontrol ettikten sonra davranışsal özelliklerin BAE sakinlerinin finansal okuryazarlığına katkısını araştırmışlardır. Anket yoluyla toplanan verileri kullanarak, finansal okuryazarlık puanlarını hesaplamak için Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından geliştirilen metodolojiyi uygulamışlardır. Çalışma sonucunda, aşırı güven önyargısı hariç tüm davranışsal önyargıların finansal okuryazarlık ile pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, bazı önyargılar finansal okuryazarlık ile diğerlerinden daha güçlü bir niceliksel ilişki sergilemektedir. En zayıf ancak yine de istatistiksel olarak anlamlı olan etki ise kayıptan kaçınma önyargısı bulunmuştur. Önyargılar genel olarak olumsuz çağrışımlara sahip olsa da davranışsal önyargılar daha yüksek finansal okuryazarlık seviyeleri ile ilişkili görünmektedir.

Yıldırım ve Özbek (2021) çalışmalarında erken dönem ekonomi ve finans eğitimi ile finansal sosyalizasyon ajanlarının bireyin finansal okuryazarlık düzeyi ve finansal davranışları üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Bu kapsamda çalışmaya katılan öğrencileri Bakalorya (IB) eğitimi alan ve almayan özel okul öğrencileri ile Ticaret Meslek Lisesi öğrencileri olarak üç gruba ayırmışlardır. Çalışma sonuçlarına göre IB eğitimi alan öğrencilerde finansal okuryazarlık düzeylerinin finansal davranışları üzerinde pozitif bir etkisi olduğu görülürken IB eğitimi almayan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin ise finansal davranışları üzerinde bir etkisinin olmadığı belirtilmiştir.

Yılmaz (2021) çalışmasının amacı Dicle Üniversitesi akademisyenlerinin kişisel finans konusunda para yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi için yapılmıştır. Yazar anket ölçeği kullanılarak veriler toplanmış ve akademik personelin finansal bilgi ve davranışları inceleyerek para yönetimi becerileri hakkında değerlendirme yapmıştır. Bulgulara göre, unvan ile finansal durumu yönetmedeki başarı arasında bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ankete katılanların

beklenilenin aksine para yönetimi ve finans bilgisi açısından istenilen yeterlikte olmadıkları sonucuna varmıştır.

Rahim (2022) yeni unsur olan dijital finansal okuryazarlığı (DFL) kullanarak öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Malezya'nın Selangor kentinde yaşayan öğrencilere anket uygulanmıştır. Sonuçlar, öğrencilerin ileri düzeyde finansal bilgi ve güvene sahip olduğunu göstermiştir. Çevrimiçi finansal işlemleri tamamlama konusundaki kapsamlı deneyime rağmen, öğrenciler dijital finansal bilgi ve dijital finansal hizmetlerle ilişkili riskleri anlama konusunda eksiktir. Bu nedenle yazar, DFL'nin finansal eğitime dahil edilmesi, gelecek nesillerin finansal refahını sağlamak için çok önemlidir sonucuna varmıştır.

Mohta ve Shunmugasundaram (2022) temel ve ileri finansal okuryazarlık düzeyinin yanı sıra Delhi-NCR Bölgesi'ndeki Y kuşağı yatırımcılarının demografik profiliyle ilişkisini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma için toplanan verileri analiz etmek için Ki-kare testi kullanılmıştır. Bulgular, Y kuşağının finansal okuryazarlığının düşük olduğunu ve paranın zaman değeri kavramı hakkında zayıf bilgiye sahip olduklarını ve faiz oranı kavramıyla tahvil fiyatlarını anlamakta zorlandıklarını ortaya koymuştur. Çalışma, finansal okuryazarlığın kadınlarda akut olduğu sonucuna varmıştır. Daha yüksek eğitim seviyesinin daha yüksek finansal okuryazarlığın göstergesi olduğu yönündeki yaygın inanış bu çalışma için de geçerlidir. Daha düşük gelir düzeyine sahip Y kuşağının temel ve ileri finansal okuryazarlık düzeyi daha düşüktür. Bu sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

2. Metodoloji

Bu bölümünde çalışmanın amacı, oluşturulan model, çalışmanın evreni, örneklem yöntemi, öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin tespiti için kurulan hipotezler açıklanmıştır.

2.1. Amaç, model ve hipotezler

Bu çalışmada amaç, Dicle Üniversitesinde okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesi ve katılımcıların demografik özelliklerinin finansal okuryazarlık düzeyine etkisini nicel araştırma yöntemleri ile belirlemektir. Araştırmanın evrenini Dicle Üniversitesinde okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Tesadüfi örneklem yöntemleri kullanılarak öğrencilere yüz yüze anket uygulanmıştır. Dicle Üniversitesi bünyesinde bulunan toplam 13 fakülte ve yüksekokuldan 708 öğrenciye anket uygulanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Anket Uygulanan Okul ve Öğrenci Sayısı

OKUL	ANKET UYGULANAN ÖĞRENCİ SAYISI
İlahiyat Fakültesi	102
Atatürk Sağlık Bilimleri Fakültesi	59
Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi	68
Hukuk Fakültesi	48
Diş Hekimliği Fakültesi	54
Mühendislik Fakültesi	50
Mimarlık Fakültesi	40
Tıp Fakültesi	56
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	47
Yabancı Diller Yüksekokulu	51
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	26
Ziraat Fakültesi	57
Sivil Havacılık Yüksekokulu	50
Toplam	708

Çalışmada kullanılan anket 2 bölümden oluşmaktadır ve toplamda 48 soru sorulmuştur. Birinci bölümde finansal okuryazarlık ölçeğinin, ikinci bölüm ise demografik özellikleri içeren sorular yer almaktadır. Birinci bölümde finansal okuryazarlık ölçeği olarak Kılıç vd. (2015) ve Sünbül ve Buğan (2021) çalışmalarında kullandıkları 38 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Birinci bölümdeki finansal okuryazarlık ölçeği 8 başlıktan oluşmaktadır. Bunlar; “Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans”, “Bireysel Bankacılık”, “Emeklilik ve Sigortacılık”, “Finansal Tablolar”, “Yatırım”, “Vergi ve Mevzuat”, “Finans Gündemi”, “Matematik ve Faiz Hesaplamaları” şeklindedir. Anketin ikinci bölümünde demografik özellikleri belirlemeye yönelik sorular ve “Kredi Kart Kullanımı”, “Bireysel Emeklilik”, “İnternet Bankacılığı” Bankamatik Kartı Kullanımı”, “Tasarruf Yapma” konusunda bilgi edinmeye yönelik sorular yer almaktadır.

Çalışmanın uygulama kısmında anket uygulanan öğrencilerin demografik özelliklerine ait tanımlayıcı bulgular, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerine ait tanımlayıcı bulgular yer almaktadır. Bu bölümde ise Kocabıyık ve Teker (2018) çalışmalarında kullandığı sorulardan yararlanılmıştır. Daha sonra testin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Uygulamanın son kısmında hipotezleri test etmek için t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) metotları kullanılmıştır.

Bu çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin tespiti için literatürdeki benzer çalışmalardaki gibi aşağıdaki hipotezler kurulmuştur:

H₁: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₃: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri okuduğu okula göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₄: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri babalarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₅: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri annelerinin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₆: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri kredi kartı kullanımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₇: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri bireysel emeklilik sistemine katılımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₈: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri internet bankacılığı kullanımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₉: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri bankamatik kartı kullanımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H₁₀: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri tasarruf yaparak para biriktirme alışkanlığına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

3. Araştırmanın Bulguları

Çalışmanın bu adımında katılımcıların demografik özelliklerine ait tanımlayıcı bulgular, finansal okuryazarlık seviyelerine ait bulgular ve kurulan hipotezler değerlendirilmiştir.

3.1. Katılımcıların demografik özelliklerine ait tanımlayıcı bulgular

Ankete toplam 708 öğrenci katılmıştır. Bunların %47,8 (339)'i erkek ve %52,2 (369)'si kadınlardan oluşmaktadır. Kadın ve erkek katılımcıların sayısının birbirine yakın olmasına dikkat edilmiştir. 20 yaş ve altı %23,5 (167), 21-30 yaş arası %70,9 (502), 31-40 yaş arası %4,8 (34), 41 ve üstü yaş grubunda ise %0,7 (5) oranlarından oluşmaktadır.

3.2. Katılımcıların finansal okuryazarlık seviyelerine ait bulgular

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin finansal okuryazarlık durumları hakkında çıkarımlar yapılmış ve daha sonrasında demografik özellikleri teşkil eden değişkenler ile karşılaştırma yapılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin okuryazarlık ölçeğindeki sorulara verilen doğru cevaplar tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Tablolarda sadece anket sorularının numaraları yer

almaktadır. Çalışmada kullanılan anket ve anket sorularının numaraları çalışmanın sonunda ek 1.'de verilmiştir.

Tablo 2. Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

	Doğru Sayısı	Oran (%)
1	598	84,46
2	488	68,92
3	244	34,46
4	297	69,42
5	391	55,22
6	423	59,74
7	241	30,03
8	409	57,76
Ortalama Başarı Puanı (OBP)		57.50

Tablo 2’de finansal okuryazarlık ölçeğindeki kategorilerinden olan “*Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans*” sorularına verilen doğru cevaplar ve bu doğru cevapların yüzdeler oranları verilmiştir. 708 öğrencinin bu kategoride bulunan 8 soruya verdikleri doğru cevap sayısı incelendiğinde 598 (%84,46) sayısı ile en fazla doğru cevabın anketin 1 numaralı sorusuna verilen cevap olduğu görülmektedir. Daha sonra 4 ve 2 no’lu soruların sırasıyla %69,42, %68,92 oranlarıyla en fazla doğru cevabın verildiği sorular olduğu görülmektedir. Bu kategoride en az doğru cevabın verildiği soru anketin 7 numaralı sorusu olmuştur. Yüzdeler oranı %30,3’lerde kalmıştır. “*Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans*” kategorisindeki ortalama başarı puanı 57,50 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3’de finansal okuryazarlık ölçeğinin “*Bireysel Bankacılık*” kategorisindeki 6 soruya verilen doğru cevapların sayısı ve ona karşılık gelen yüzdeler oranlar verilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin bu kategoride bulunan 6 soruya verilen doğru cevaplar incelendiğinde, en fazla doğru cevap verilen sorunun anketin 13.sorusu olmuştur ve %75,28 oranıyla ilk sırada gelmektedir. En az doğru cevaplanan soru ise 12.soru olduğu görülmektedir (%45,19). Bu kategoride ortalama başarı puanı 62,07 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3. Bireysel Bankacılık Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

	Doğru Sayısı	Oran %
9	496	70,05
10	391	55,22
11	499	70,48
12	320	45,19

13	533	75,28
14	398	56,21
OBP		62,07

Tablo 4’de finansal okuryazarlık ölçeğinin “*Emeklilik ve Sigortacılık*” kategorisindeki 5 soruya verilen doğru cevapların sayısı ve ona karşılık gelen oranlar belirlenmiştir. Öğrencilerin bu kategorideki sorulara verdikleri cevaplar incelendiğinde anketin 16.sorusunun 581 kişi ile en fazla doğru cevap verilen soru olmuştur. En az doğru cevaplanan soru ise anketin 19.sorusu olmuştur (293 kişi). Bu kategorideki ortalama başarı puanı 58,95 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4. Emeklilik ve Sigortacılık Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

	Doğru Sayısı	Oran %
15	361	50,98
16	581	82,06
17	376	53,10
18	476	67,23
19	293	41,38
OBP		58,95

Tablo 5’te finansal okuryazarlık ölçeğinin “*Finansal Tablolar*” kategorisindeki 4 soruya verilen doğru cevapların sayısı ve buna karşılık gelen yüzdeler oran verilmiştir. Öğrencilerin en fazla doğru cevapladığı soru anketini 20. sorusu olmuştur (422 kişi). Kategoride bulunan ve anketin 22.sorusu en az doğru cevaplanan soru olmuştur (260 kişi). Bu kategorinin ortalama başarı puanı 54,84 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 5. Finansal Tablolar Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

	Doğru Sayısı	Oran %
20	422	70,80
21	392	55,36
22	260	36,72
23	400	56,49
OBP		54,84

Tablo 6. Yatırım Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

Yatırım	Doğru Sayısı	Oran %
24	165	23,30
25	180	25,42
26	242	34,18
27	325	45,90
28	357	50,42
OBP		35,84

Tablo 6’da finansal okuryazarlık ölçeğinin “*Yatırım*” kategorisindeki 5 soruya verilen doğru cevapların sayısı ve buna karşılık gelen yüzdeler oran verilmiştir. Öğrencilerin bu kategoride en fazla doğru cevapladıkları anketin 28. sorusu olmuştur (357 kişi). En az doğru cevaplanan soru ise, bu kategoride mevcut olan anketin 24. sorusu olmuştur (165 kişi). Bu kategorinin ortalama başarı puanı 38,84 olarak hesaplanmıştır

Tablo 7. Vergi ve Mevzuat Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

	Doğru Sayısı	Oran %
29	334	45,17
30	135	19,06
31	503	71,04
32	391	55,22
OBP		47,62

Tablo 7’de finansal okuryazarlık ölçeğinin “*Vergi ve Mevzuat*” kategorisindeki 4 soruya verilen doğru cevapların sayısı ve buna karşılık gelen yüzdeler oran verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bu kategoride en fazla doğru cevapladıkları soru anketin 31. Sorusu olmuştur ve toplamda 503 kişi doğru cevaplamıştır. Kategoride bulunan ve anketin 30. sorusunu sadece 135 öğrenci doğru cevaplamıştır. Bu kategorinin ortalama başarı puanı 47,62 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 8. Finans Gündemi Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

	Doğru Sayısı	Oran %
33	264	37,28
OBP		37,28

Tablo 8’de finansal okuryazarlık ölçeğinin “*Finans Gündemi*” kategorisindeki tek soruya verilen doğru cevapların sayısı ve buna karşılık gelen yüzdeler oran verilmiştir. Bu kategorinin ortalama başarı puanı 37,28 olarak belirlenmiştir.

Tablo 9. Matematik ve Faiz Hesaplamaları Kategorisine Verilen Cevapların Doğru Sayısı ve Yüzdeler Oranları

	Doğru Sayısı	Oran %
34	282	39,83
35	96	13,55
36	201	28,38
37	188	26,55
38	90	12,71
OBP		24,20

Tablo 9’da finansal okuryazarlık ölçeğinin “*Matematik ve Faiz Hesaplamaları*” kategorisindeki 5 soruya verilen doğru cevapların sayısı ve buna karşılık gelen yüzdelik oran verilmiştir. Bu kategoride doğru verilen cevap sayısının diğer kategorilere göre oldukça az olduğu görülmektedir. Bu kategoride, anketin 34. sorusu en fazla doğru cevaplanan soru olmasına rağmen sadece 282 kişi doğru cevap vermiştir. Bu kategoride anketin 38. sorusu en az doğru cevaplanan soru olmuş ve sadece 90 kişi %12,71 oranıyla doğru cevaplamıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde, “*Bireysel Bankacılık*” kategorisinin ortalama başarı puanı %62,07 oranıyla en fazla ortalamaya sahip kategori olmuştur. “*Matematik ve Faiz Hesaplamaları*” kategorisi %24,20 ortalama başarı oranıyla en düşük kategori olmuştur.

Tablo 10’da cinsiyete göre finansal okuryazarlık alt faktörlerinin başarı puanları verilmiştir. 369 kadın öğrencinin finansal okuryazarlık başarı puanı incelendiğinde kategoriler arasında en fazla puan olan BB’nin 100 üzerinden 61 olduğu görülmektedir. En düşük puana sahip Y’nin 35 olduğu görülmektedir. Kadınların finansal okuryazarlık genel başarı puanı ise 100 üzerinden 49 olarak hesaplanmıştır. Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık alt faktörlerinin başarı puanı tablo 10’da gösterilmiştir. 339 erkek öğrencinin başarı puanları incelendiğinde en fazla puana sahip FING olduğu görülmektedir (74). Kadın öğrenciler de olduğu gibi erkek öğrencilerde de Y’de en düşük başarı puanına sahip olmuşlardır (37). Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık genel başarı puanının 100 üzerinden 54 olduğu tabloda belirtilmiştir. Kadın ve erkek öğrencilerin genel başarı puanları karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Tablolardaki kısaltmalar Sünbül ve Buğan (2021) çalışmasındaki kısaltmalardan alınmıştır.

Tablo 10. Finansal Okuryazarlık Alt Faktörleri ve Genel Başarı Puanlarının Demografik Özelliklere Göre Dağılımı (100 Puan Üzerinden)

			TDEF	BB	ES	FT	Y	VM	FING	MFH	Genel
Cinsiyet	Kadın	369	51	61	60	50	35	45	55	37	49
	Erkek	339	51	64	59	54	37	51	74	42	54

TDEF: Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans Başarı Puanı; **BB:** Bireysel Bankacılık Başarı Puanı; **ES:** Emeklilik ve Sigortacılık Başarı Puanı; **FT:** Finansal Tablolar Başarı Puanı; **Y:** Yatırım Başarı Puanı; **VM:** Vergi ve Mevzuat Başarı Puanı; **FING:** Finans Gündemi Başarı Puanı; **MFH:** Matematik ve Faiz Hesaplamaları Başarı Puanı; **Genel:** Genel Başarı Puanı

Tablo 11. Finansal Okuryazarlık Alt Faktörleri ve Genel Başarı Puanlarının Okul Türüne Göre Dağılımı (100 Puan Üzerinden)

	Sayı	TDEF	BB	ES	FT	Y	VM	FING	MFH	Genel
Okul										
İlahiyat Fak.	102	24	35	31	26	18	23	28	18	38
Sağlık Bil.Fak.	59	55	65	60	56	33	49	61	43	60
Eğitim Fak.	68	54	59	56	50	37	42	53	34	57
Hukuk Fak.	48	55	66	62	54	29	45	79	44	60
Diş Hekimliği Fak.	54	57	64	64	51	38	60	85	51	65
Mühendislik Fak.	50	60	66	61	58	44	50	66	44	62
Mimarlık Fak.	40	52	67	57	55	27	56	62	44	57
Tıp Fak.	56	63	69	66	62	48	57	75	55	69
BESYO	47	52	63	56	43	27	51	77	32	56
Yabancı Diller Y.O.51	54	54	61	55	36	55	45	45	34	56
İİBF	26	54	58	63	64	44	46	58	29	55
Ziraat Fak.	57	57	66	61	55	35	47	75	31	60
SHYO	50	47	51	50	45	31	40	56	29	50

Tablo 11’de ankete katılan öğrencilerin öğrenim gördüğü okullara göre finansal okuryazarlık alt kategorilerinin başarı puanları belirtilmiştir. Kategorilerdeki başarı puanları incelendiğinde İlahiyat, Sağlık Bilimleri, Eğitim, Mühendislik, Mimarlık fakültelerinin BB’de en yüksek puanı almışlardır. Hukuk, Diş Hekimliği, Mühendislik, Tıp fakülteleri ile BESYO ve SHYO’da FING’de en yüksek puanı elde etmişlerdir. Okulların genel başarı puanı açısından değerlendirildiğinde, 69 puanla en yüksek genel başarı puanını Tıp Fakültesi almıştır. Tıp Fakültesinden sonra Diş Hekimliği Fakültesinin 65 puanla 2. sırada olduğu tabloda görülmektedir. Sağlık alanında okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık kategorilerinde yüksek puan almaları dikkat çekici bir husus olmuştur. En düşük genel başarı puanını ise 38 puanla İlahiyat Fakültesi almıştır.

Tablo 12. T-testi: Cinsiyet, Kredi Kart Kullanımı, Bireysel Emeklilik, İnternet Bankacılığı, Bankamatik Kartı, Tasarruf ile Finansal Okuryazarlık Düzeyleri İlişkisi

	Gruplar	N	Ort.	Ss.	Sh.	t testi	
						t	p
Cinsiyet	Erkek	339	1,358	0,2051	0,1114	4,132	0,000
	Kadın	369	1,291	0,2111	0,1099		
Kredi Kart Kullanımı	Evet	450	1,337	0,2065	0,0097	2,581	0,010
	Hayır	258	1,295	0,2153	0,0134		
Bireysel Emeklilik	Evet	106	1,356	0,2059	0,2000	1,826	0,068
	Hayır	602	1,316	0,2110	0,0086		
İnternet Bankacılığı	Evet	646	1,329	0,2076	0,0081	3,156	0,002
	Hayır	62	1,241	0,2263	0,2875		
Bankamatik Kartı	Evet	680	1,325	0,2087	0,0081	2,025	0,043
	Hayır	28	1,243	0,2428	0,0459		
Tasarruf Yapma	Evet	278	1,329	0,2145	0,0128	0,712	0,476
	Hayır	430	1,317	0,2081	0,0100		

Çalışmanın bu aşamasından sonra öğrencilerin cinsiyetlerinin, kredi kart kullanım durumlarının, bireysel emeklilik durumlarının, internet bankacılığı kullanımı durumlarının, bankamatik kartı ve tasarruf yapma durumlarının finansal okuryazarlık düzeyleri ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla T testi yapılmış ve Tablo 12’de gösterilmiştir. Tablo 12’deki test sonuçlarına göre erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından anlamlı bir fark vardır. Bu nedenle, “H₁: Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir. Kredi kart kullanımı ile alakalı test sonucuna göre kredi kartı kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrenciler arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu sebeple H₆: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri kredi kartı kullanımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir.

Ankete katılan öğrencilerden bireysel emeklilik sistemine kayıtlı olanlar ile dahil olmayanlar arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı tabloda görülmektedir. Bu durumda H₇: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri bireysel emeklilik sistemine katılımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi ret edilmiştir. İnternet bankacılığını kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrencilerin arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre H₈: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri internet bankacılığı kullanımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir. Diğer bir T testi bankamatik kartı kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrenciler arasında uygulanmıştır. T testi sonucuna göre bankamatik

kartı kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrenciler arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu durumda H₉: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri bankamatik kartı kullanımına göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir. Çalışmada tasarruf yapan öğrenciler ile yapmayan öğrenciler arasındaki gruplar için T testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre tasarruf yaparak para biriktirme alışkanlığına sahip öğrenciler ile tasarruf yaparak para biriktirme alışkanlığına sahip olmayan öğrenciler arasında finansal okuryazarlık düzeyleri açısından anlamlı bir fark görülmemiştir. Bunun sonucu olarak H₁₀: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri tasarruf yaparak para biriktirme alışkanlığına göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi ret edilmiştir.

Tablo 13. ANOVA: Öğrencilerin Yaş, Okul, Babalarının ve Annelerinin Eğitim Durumu ile Finansal Okuryazarlık Düzeyleri İlişkisi

		Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	P
Yaş	Gruplar Arası	0,457	3	0,152	3,473	0,016
	Grup içi	30,904	704	0,044		
	Toplam	31,362	707			
Okul	Gruplar Arası	1,166	12	0,097	2,237	0,009
	Grup içi	30,195	695	0,043		
	Toplam	31,362	707			
Baba Eğitim Durumu	Gruplar Arası	0,186	5	0,037	0,837	0,524
	Grup içi	31,176	702	0,044		
	Toplam	31,362	707			
Anne Eğitim Durumu	Gruplar Arası	0,229	5	0,046	1,031	0,398
	Grup içi	31,133	702	0,044		
	Toplam	31,362	707			

Öğrencilerin yaşları, okudukları okulları, babalarının ve annelerinin eğitim durumu ile finansal okuryazarlık düzeyleri ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için ANOVA testi yapılmıştır. Testin sonuçları Tablo 13’de gösterilmiştir. Test sonuçlarına göre öğrencilerin yaşları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık görülmektedir. Bu durumda H₂: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezi kabul edilmiştir. Öğrencilerin okudukları okul ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık görülmektedir. Bu sonuca göre, H₃: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri okuduğu okula göre anlamlı farklılık göstermektedir.” Hipotezi kabul edilmiştir. Öğrencilerin anne ve babalarının eğitim durumları ile öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bu test sonucuna göre H₄: “Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri babalarının eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.” H₅:

“Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri annelerinin eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.” hipotezleri ret edilmiştir.

SONUÇ

Küresel düzeyde bilişim ve ağ teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte işletmeler daha fazla ticari faaliyetler yürütmektedirler. Ticari faaliyetler sonucu daha fazla insan daha farklı finansal terimler ile karşılaşmaya başlamıştır. Bununla birlikte sıradan vatandaşlar daha önce az sayıda finansal enstrümanlara yatırım yaparken günümüz yüzyılında daha çok çeşitli finansal varlıklara yatırım yapılabilmektedir. Farklı seçenekli yatırım fırsatları arasında karar verebilmek için mutlaka belli düzeyde finansal bilgiye sahip olmak gerekmektedir. Aksi takdirde çok seçenekler arasında karar verilirken hatalı adımlar atılabilmektedir. Ülkelerdeki ekonomik ve finansal kırılganlık durumu da finansal okuryazarlığı etkilemektedir. Bir ülkenin ekonomik yapısı güçlü durumdayken finansal okuryazarlık düzeyi ile zayıf durumundaki finansal okuryazarlık düzeyi aynı olmayabilmektedir. Bireylerin çalkantılı dönemlerde tasarruf ve yatırım yapma konusunda kaygı ve hassasiyeti arttığından dolayı daha fazla finansal kavramları öğrenme yolunu seçmektedirler. Bu dönemlerde yazılı, görsel, sosyal medyanın da gündeminde ekonomik krizler olduğundan toplumun algısı finansal gündeme doğru kanalize olmaktadır. Finansal okuryazarlık konusunun öneminden dolayı bu çalışmanın yapılması hasıl olmuştur.

Çalışmanın örneklemini Dicle Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrenciler üzerinde uygulanan anket çalışmasında, 369 kadın, 339 erkek olmak üzere toplam 708 öğrenciye 8 kategoriden oluşan toplamda 38 sorudan oluşan finansal okuryazarlık ölçeği ve 10 sorudan oluşan demografik bilgi, bankacılık bilgisi ve tasarrufla ilgili sorular sorulmuştur. Çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellik ve çeşitli bankacılık bilgileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda finansal okuryazarlık düzeyleri kadınlarda %49 erkeklerde %54 oranlarında bulunmuştur. Okul türüne göre finansal okuryazarlık düzeyi en yüksek tıp fakültesi öğrencilerinde çıkarken, en düşük okuryazarlık düzeyi ise ilahiyat fakültesi öğrencilerinde görülmüştür. Ayrıca 10 hipotez kurulmuş ve hipotezler test edilmiştir. Çalışmada Dicle Üniversitesinin farklı fakülte ve yüksekokullarında okuyan öğrencilere yapılması ile bölümler arasındaki finansal okuryazarlık düzeyleri ölçülmüştür. Bu sayede bölümsel farklılıklar ortaya çıkarılmıştır.

Çalışma sonucu literatürdeki diğer çalışmalar ile karşılaştırılırsa; Yılmaz ve Tunce (2017) İİBF öğrencilerine bu çalışmadaki anketi uygulamış ve sonuç olarak öğrencilerin finansal okuryazarlık genel başarı düzeyini %49 bulmuşlardır. Genel başarı düzeyinin en yüksek olduğu bölüm %62 oranla en çok doğru cevap verilen finansal tablolar, en düşük olduğu bölüm ise

%33 oranla en az doğru cevap verilen matematik ve faiz hesaplamalarıdır. Bu çalışmada ise İİBF öğrencilerin finansal okuryazarlık genel başarı puanı %55 bulunmuştur. Genel başarı düzeyinin en yüksek olduğu bölüm %64 oranla en çok doğru cevap verilen finansal tablolar, en düşük olduğu bölüm ise %29 oranla en az doğru cevap verilen matematik ve faiz hesaplamalarıdır. Çalışmaların sonuçları birbirine yakın çıkmıştır.

Diğer bir çalışma olan Sünbül ve Buğan (2021) aynı anketi girişimciler üzerine uygulamış, erkek girişimcilerin başarı yüzdesini (%68), kadın girişimcilerin başarı yüzdesini (%57) bulmuşlardır. Bu çalışmada ise erkek öğrencilerin başarı yüzdesi (%54), kadın öğrencilerin başarı yüzdesi ise (%49) bulunmuştur. İki çalışmada da erkeklerin kadınlardan daha yüksek finansal okuryazarlık seviyesinde olduğu görülmektedir. Diğer benzer bir çalışmada Kılıç vd. (2015) üniversite öğrencilerine anket uygulamışlardır. Sonuçta erkek öğrencilerin başarı yüzdesi (%52), kadın öğrencilerin başarı yüzdesi ise (%44) bulmuşlardır. Bu çalışmadaki başarı yüzdelerine çok yakın sonuçlar elde edilmiştir. Genel olarak 3 çalışmada da erkekler yakın oranlarla daha başarılı görülmektedir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre daha fazla finansal yatırım araçları ile ilgili oluşu başarı oranını etkileyen faktörlerden sayılabilir. Kredi kart kullanımı, internet bankacılığı kullanımı ve bankamatik kartı kullanımı ile katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı fark çıkmıştır. Bu tip bankacılık işlemleri ve araçlarını kullanabilmek için gösterilen çaba beraberinde belli bir oranda finansal okuryazarlığı artırmaktadır. Yaş ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında da anlamlı bir fark bulunmuştur. Yaş artıka daha fazla finansal enstrümanlarla karşılaşma durumu ayrıca geleceğe yönelik yatırım yapma isteği finansal okuryazarlık seviyesini etkileyecektir.

Genel olarak öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri yüksek değildir. Yılmaz ve Tuncel (2017) ve bu çalışmada elde edilen sonuçlarda gösteriyor ki, finans derslerinin yoğun işlendiği İktisadi İdari Bilimler Fakültesinin finansal okuryazarlık düzeyinin düşük çıkması araştırılması gereken başka bir konudur. Üniversite yönetimlerinin finans müfredatını gözden geçirilmesi, finans eğitimi yöntem ve metotlarını güncellenmesi, gerekirse yeniden oluşturulması öğrencilerin finansal bilgi seviyelerini artırmada faydalı olabilecektir. Ayrıca finansal okuryazarlık eğitimleri, seminerleri, kursları gibi etkinliklerin düzenlenmesi ile Dicle Üniversitesi öğrencilerinin genelinde finansal okuryazarlık düzeyinde artışa neden olacaktır. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin artması ile öğrenciler elde ettikleri gelirler ile tasarruf yapmayı, yatırım yapmayı öğreneceklerdir. Finansal anlamda bilgi sahibi olan bireyler en başta öğrenim gördüğü ilin daha sonrasında bölgenin daha sonrasında ülkenin ekonomik yapısına olumlu katkı sağlayacaklardır.

Genel anlamda finansal okuryazarlık seviyesinin artırılmasında ülke yöneticilerine görevler düşmektedir. Özellikle ekonomiden sorumlu yöneticilerin üzerinde durması gereken önemli konuların başında gelmektedir. Finansal okuryazarlık seviyesinin artırılması için ülke çapında finansal okuryazarlık eğitim seferberliği düzenlenebilir. Bilgisayar teknolojileri ve beraberinde yapay zekâ, makine öğrenmesi kullanılarak bu eğitimin kalitesi daha da artırılabilir. Üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının, bankaların, finansal kuruluşların da bu seferberliğe dahil edilmesi ile daha hızlı sonuca ulaşılabilir. Üniversitede görevli finans alanında yetişmiş akademisyenler kendi üniversitelerinin bulunduğu illerde akademik çalışmalar yaparak eksikliklerin belirlenmesini sağlayabilir, sonrasında eksiklere göre seminer, konferans gibi aktiviteler planlayarak bölgesel bir gelişme sağlanabilir. Ayrıca uluslararası kuruluşlardan fon veya eğitim destekleri alarak ulusal çabanın hızlanması sağlanabilir.

Çalışmanın kısıtları ise bazı öğrencilerin ankete katılmalarındaki isteksizlik gelmektedir. Öğrencilerin anket sorularındaki matematik içeren sorulara karşı önyargılı davranmaları başka bir kısıttır. Daha sonraki yapılacak çalışmalar bu çalışma kapsamına alınmayan merkez kampüs dışındaki yerleşelerde okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçümü üzerine yapılabilir. Böylelikle il merkezindeki kampüs yerleşkesindeki öğrenciler ile ilçe de okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri karşılaştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Aksoylu, S., Boztosun, D., Altinişik, F. & Baraz, E. H. (2017). A baseline investigation of financial literacy levels: the case of Kayseri province. *Journal of Accounting & Finance*(75).
- Bay, C., Catasús, B. & Johed, G. (2014). Situating financial literacy. *Critical Perspectives On Accounting*, 25(1), 36-45.
- Bayrakdaroğlu, A. & Bilge, S. (2018). Kadınlarda finansal eğitimin finansal okur-yazarlık üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19(42 Kadın Çalışmaları Özel Sayısı), 97-120.
- Baysa, E. & Karaca, S. S. (2016). Finansal okuryazarlık ve banka müşteri segmentasyonları üzerine bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(71), 109-126.
- Boisclair, D., Lusardi, A. & Michaud, P.-C. (2017). Financial literacy and retirement planning in Canada. *Journal Of Pension Economics & Finance*, 16(3), 277-296.
- Chaulagain, R. P. (2015). Contribution of financial literacy to behavior. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 7(6), 61-71.
- Chen, H. & Volpe, R. P. (1998). An analysis of personal financial literacy among college students. *Financial Services Review*, 7(2), 107-128.
- Contuk, F. Y. (2018). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık durumunu etkileyen faktörler üzerine bir araştırma: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(77), 115-136.
- Dicle, A. & Kayacı, A. (2021). Akademisyenlerin finansal okuryazarlık düzeyinin demografik özellikler açısından değerlendirilmesi: Dicle Üniversitesi'nde bir araştırma. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(22), 543-567.
- Durmuşkaya, S. & Kavas, Y. (2018). Akademik gelişim ve finansal okuryazarlık arasındaki ilişkinin tespiti üzerine bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 25(3), 925-939.
- Engels, C., Kumar, K. & Philip, D. (2020). Financial literacy and fraud detection. *The European Journal of Finance*, 26(4-5), 420-442.
- Er, B. ve Çetintaş, M. (2018). İşçilerde finansal okuryazarlık: finansal bilgi, tutum ve davranış eksenli bir araştırma. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 61-71.
- Fikret, E., Temizel, F., Özdemir, A. & Sönmez, H. (2014). Lisans eğitim programlarının finansal okuryazarlık düzeyine etkisinin araştırılması: Türkiye örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 113-125.
- Gerth, F., Lopez, K., Reddy, K., Ramiah, V., Wallace, D., Muschert, G., . . . Jooste, L. (2021). The Behavioural Aspects of Financial Literacy. *JRFM*, 14(9), 1-16.
- Güler, E. & Tunahan, H. (2017). Finansal okuryazarlık: Hane halkı üzerine bir araştırma. *İşletme Bilimi Dergisi*, 5(3), 79-104.

- Jorgensen, B. L. & Savla, J. (2010). Financial literacy of young adults: The importance of parental socialization. *Family Relations*, 59(4), 465-478.
- Karadeniz, E., Koşan, L., Gecgin, E. & Beyazgül, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin analizi: Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Kampüsünde bir araştırma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 325-346.
- Kılıç, Y., Ata, H. A. & Seyrek, İ. H. (2015). Finansal okuryazarlık: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(66), 129-150.
- Klapper, L., Lusardi, A. & Panos, G. (2012). Financial literacy and the financial crisis: The World Bank.
- Kocabıyık, T. & Teker, T. (2018). Finansal okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 117-144.
- Kutukız, D. & Özden, C. (2018). Kadın girişimciliği ve finansal okuryazarlığın kadın girişimciler üzerindeki etkisi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(1), 349-365.
- Öztürk, E. & Demir, Y. (2015). Finansal okuryazarlık ve para yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi akademik personel üzerine bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(68), 113-134.
- Mohta, A. & Shunmugasundaram, V. (2022). Financial literacy among millennials. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 12(2), 61-66.
- Rahim, N. M. (2022). Students' financial literacy: Digital financial literacy perspective. *Global Academy of Training and Research (GATR) Enterprise*.
- Remund, D. L. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *Journal Of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.
- Sezer, D. & Demir, S. (2015). Yatırımcıların finansal okuryazarlık ve bilişsel yetenek düzeylerinin psikolojik yanlısamlar ile ilişkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(66), 69-88.
- Sönmez, Y. & Kılıç, E. (2020). Finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Kastamonu Üniversitesi örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(2), 479-497.
- Sünbül, V. & Buğan, M. F. (2021). Girişimcilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin işletme performansları üzerindeki etkisi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(1), 181-205.
- Temizel, F. & Bayram, F. (2011). Finansal okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İBBF) öğrencilerine yönelik bir araştırma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 12, Sayı 1.

- Xu, L. & Zia, B. (2012). Financial literacy around the world: an overview of the evidence with practical suggestions for the way forward. *World Bank Policy Research Working Paper*(6107).
- Yardımcıoğlu, M. & Yörük, A. (2016). Türkiye'deki finansal okuryazarlığın ve finansal farkındalığın durumu. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 9(2), 173-208.
- Yılmaz, Y. (2021). Kişisel finans kapsamında akademisyenlerin para yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(2), 148-163.
- Yılmaz, Y. & Tunce, M. (2017). Finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi: Dicle Üniversitesi İİBF öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(14), 301-312.
- Yıldırım, D. & Özbek, A. (2021). Erken dönem ekonomi eğitimi ve finansal sosyalizasyonun finansal okuryazarlık düzeyine etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 694-710.
- Yılmaz, E. & Aslan, T. (2020). Finansal okuryazarlık ve Siirt üniversitesi öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(87), 181-202.
- Yiğitbaş, Ş., Temeloğlu, E. & Şimşek, A. (2020). Ortaöğretim çağındaki gençlerde finansal eğitimin finansal okuryazarlık üzerindeki etkisi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 411-432.
- Yücel, S. & Çiftçi, N. (2018). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 143-161.

Ek1. Çalışmada Uygulanan Anket

Bu anket çalışması, üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Sorulara verilen cevaplar bilimsel amaçlarla değerlendirilecektir. Araştırmanın geçerliliği açısından bütün soruların cevaplanması önem arz etmektedir. Lütfen seçenekler arasından size göre en doğru olanı işaretleyiniz. Cevaplarınız kesinlikle gizli tutulacaktır.

Katılımınız için teşekkür ederiz.

	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	DOĞRU	YANLIŞ	Fikrim Yok
1	Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.			
2	Son 3 yıla göre Türkiye’de enflasyon oranları %10’un altındadır.			
3	Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.			
4	Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.			
5	Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır.			
6	Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul’dur.			
7	Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.			
8	Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.			
	Bireysel Bankacılık	DOĞRU	YANLIŞ	Fikrim yok
9	Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.			
10	Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.			
11	IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.			
12	EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.			
13	İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilmektedir.			
14	İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilmektedir.			
	Emeklilik ve Sigortacılık	DOĞRU	YANLIŞ	Fikrim yok
15	Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir rol faktördür.			
16	SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye’de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.			
17	Türkiye’de emeklilik yaşı herkes için 65’tir.			
18	Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir.			
19	Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.			
	Finansal Tablolar	DOĞRU	YANLIŞ	Fikrim yok
20	Bilanço, belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve öz sermayeyi gösterir.			
21	Öz sermaye, toplam varlıklarla borçlar arasındaki farktır.			
22	Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL’dir.			
23	Nakit sıkıntısı çeken bir şirket, kesinlikle zarar etmiştir.			
	Yatırım	DOĞRU	YANLIŞ	Fikrim Yok
24	Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olmuş olursunuz.			
25	Hisse senetlerine yatırım yaptığımızda faiz kazancı elde edersiniz.			
26	Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.			
27	Döviz, bir tasarruf aracıdır.			
28	Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.			
	Vergi ve Mevzuat	DOĞRU	YANLIŞ	Fikrim Yok
29	Türkiye’de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.			
30	Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası’na kayıt yaptırmak gerekmektedir.			
31	Her işyeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.			
32	Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak’ta başlayıp, 31 Aralık’ta sona erer.			

33	Amerikan doları, Euro ve Sterlin arasında en değerli olan para birimi hangisidir?	a. Amerikan Doları b. Euro c. Sterlin
Matematik ve Faiz Hesaplamaları		
34	Tuna Bey, ayda 2000 TL kazanacağı yeni bir işe girmiştir. Her ay 900 TL kira, 350 TL ulaşım gideri, 500 TL mutfak giderleri ve 100 TL giyinme masrafları vardır. Tuna Bey'in 600 TL para biriktirmesi kaç ay sürecektir?	a. 1 ay b. 2 ay c. 3 ay d. 4 ay e. Fikrim yok
35	Konut kredisinde aylık faiz oranı %1 ise yıllık faiz oranı ne olmalıdır?	a. %12'den az b. %12 c. %12'den fazla d. Fikrim yok
36	Banka hesabınızda 100 TL'niz olduğunu ve faiz oranının yıllık %5 olduğunu varsayın. 1 yıl sonra hesabınızdaki paranın ne kadar olacağını düşünürsünüz?	a. 105 TL'den az b. 105 TL c. 105 TL'den fazla d. Fikrim yok
37	Banka hesabınızda 100 TL mevduatınız olduğunu farz edin. Yıllık faiz oranı %5, enflasyon oranı %6 ise, 1 yıl sonra paranızın alım gücü ne kadar olacaktır?	a. 100 TL b. 100 TL'den az c. 100 TL'den fazla d. Fikrim yok
38	Zeynep ve Bilge aynı yaştadır. Zeynep 30 yaşından itibaren her yıl 1.000 TL, Bilge ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000 TL bankaya faize para yatırıyor. 50 yaşına geldiklerinde hangisinin hesabında daha fazla parası vardır?	a. Eşit miktarda paraları vardır. b. Bilge. Çünkü her yıl daha fazla miktarda birikim yapmıştır. c. Zeynep. Çünkü daha uzun yıl yatırım yapmıştır. d. Zeynep. Çünkü birikimleri daha uzun süre bileşik faizde artmıştır. e. Fikrim yok

Cinsiyetiniz	☐ Erkek ☐ Bayan
Yaşınız	a) 20 ve Altı b) 21 - 30 c) 31 - 40 d) 41 ve Üstü
Hangi Fakülte/Yüksek okul /MYO okumaktasınız	

Sınıfınız	
Öğretim türünüz	☐ Örgün öğretim ☐ İkinci öğretim
Babanızın eğitim durumu	☐ Okuryazar değil ☐ Okuryazar ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü
Annenizin eğitim durumu	☐ Okuryazar değil ☐ Okuryazar ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü
Kredi kartı kullanıyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Bireysel emeklilik sistemine katılımınız var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
İnternet bankacılığı kullanıyor musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır
Bankamatik kartınız var mıdır?	☐ Evet ☐ Hayır
Tasarruf yaparak düzenli para biriktirme alışkanlığınız var mı?	☐ Evet ☐ Hayır